daar ineens hoor, dat ook zoo'n Amerikaansche dominee of professor al in 1892 in Philadelphia liet drukken wat ons Praeadvies betoogde, nu geef ik ze schoon gelijk ook. Zegt die Amerikaansche dominee nog meer van zulke Nederlandsche en oecumenische waarheden?

— Ja, sure, sure. Hij twijfelt heelemaal niet. Hij is niet malsch! 't Zal u wel goed doen, luister maar: *„Het is alzoo een geheele onderstbovenkeering....".*

— Dat is me nog al wat, hoe is 't m....

— *„Een geheele onderstbovenkeering van de Calvinistische belijdenis zoo men niet erkent en belijdt: 1e dat het zaad der wedergeboorte door God kan gewerkt worden in een pas geboren kind....".*

— Maar nou zegt ie me te weinig: 't KAN, zegt hij. Is dat alles?

— Geduld, mr Jansen. Nu komt het vervolg: *„2e, zoo men dit bij de kinderen der gelooviger niet onderstelt, 3e, zoo men anders dan op grond dezer onderstelling hun den Doop toedient; en 4e zoo men bij de opvoeding ze niet ALS REEDS IN KIEM wedergeborenen, beschouwt, en juist daarop den eisch tot bekeering baseert".*

— Dank u, meneer Smith, dank u. 't Is muziek. En dat op een oceaanstoomer. Geef mij dat tijdschrift van dien Amerikaanschen dominee mee, dan laat ik het vertalen door onzen dominee, en dan verspreiden door onze plaatselijke propagandacommissie....

— Best, meneer Jansen, maar we moeten eerst nog eens wat verder lezen, weet u wel. Ik zei u immers, dat ik een beetje aan 't twijfelen was gekomen door *dit zelfde* artikel uit The Presbyterian and Reformed Review. Aan 't twijfelen, of men bij jullie er wel goed aan gedaan heeft, deze leer *bindend* te maken, en alzoo *gezag*van-confessie eraan te geven, en dominees, en professoren en candidaten eruit te werpen, als ze niet in alles daarmee overeenstemden.... U moet weten,....

— Wát weten, wát weten? U hebt 't toch gehoord: wie het anders zegt, maakt zich schuldig aan ONDERSTBOVENKEERING van de Calvinistische BELIJDENIS? Daar *vált* niet meer te praten, onze synode heeft natuurlijk alle mogelijke belijdenissen op haar hand, wacht maar eens straks op de oecumenische....

— Mr Jansen, nog even geduld. Diezelfde schrijver zegt, dat alle Calvinistische confessiën toonen dit te bedoelen.

— Nou, zei ik dat niet? Allemaal zeggen ze 't immers....

— Pardon, mr Jansen, dat dacht ik ook eerst te zullen lezen. Maar er staat, dat ze 't allemaal zoo.... *bedoelen.* Toen dacht ik, hé, jij daar, een waarheid, *die men niet loochenen kan, zonder de belijdenis onderstboven te keeren,* wordt die *niet.... beleden, maar alleen bedoeld?*

— Dat jullie Amerikanen nou zoo kunnen vitten, nee, dát had ik niet gedacht. Wedden, dat ie niet bedoelen bedoelt, maar zeggen?

— Neen, mr Jansen, hij bedoelt wat ie zegt, hij bedoelt bedoelen. Niet zeggen. Ik zal u nog eens wat voorlezen: *„Immers, al onze confessiën belijden, dat het Sacrament strekt OM HET GELOOF TE STERKEN. En hoe wil dan de Doop, en met name de KINDERDOOP, als Sacrament gelden, tenzij men onderstelt, dat ook reeds in het te doopen kind het ZAAD DES GELOOFS door God gelegd zij? Zoo men dit niet onderstelt, MAG men een kind niet doopen; want immers, zoo er geen geloofszaad in hen aanwezig is, kan de doop bij hen niet TOT STERKING VAN HET GELOOF strekken....".*

— Meneer Smith, meneer Smith, 't is me nou net, alsof ik onzen professor Grosheide lees. Die schreef dat haast woordelijk zoo, in een brief over dien candidaat met zoo'n Syrischen naam. Geef hier dat mooie tijdschrift, ik móét het onder de menschen brengen....

— Ja, ja, dat komt straks. Eerst nog even lezen. Nou komt er, dat.... let nu goed op, meneer Smith, en laat die koffie nou nog even staan, nou komt er: ....*„dat onze Calvinistische Symbolen, en met name de Westminster Symbolen, zich toch AL TE SOBER over dit gewichtig punt uitlaten". „DAT IS OOK ZOO", zegt de schrijver.*

— Meneer Smith, neem me niet kwalijk, maar die koffie wordt koud. Excuseer....

— U hebt gelijk, ik zal ook even uitdrinken. Want nou komt er een lang citaat. Klaar? We beginnen. Voor het zoo sober spreken der belijdenissen, zeg maar gerust, voor het niets hiervan belijden, geeft de schrijver twee redenen aan. Zet je schrap, broeder. *„Vooreerst toch is het notoir, hoe de Heilige Schrift zelve zich bijna uitsluitend bezig houdt met den weg des heils VOOR VOLWASSENEN, en den geheel anderen weg des heils, dien God met de jonge kinderkens houdt, ter nauwernood aanroert. Hierom loochent de Heilige Schrift niet, dat er behalve den weg des heils voor volwassenen, NOG EEN HEEL ANDERE WEG DES HEILS VOOR DEZE KLEINEN IS (mits natuurlijk altoos aan de uitverkiezing, aan de verzoening in Christus en de wedergeboorte door den Heiligen Geest gebonden), en geeft de Heilige Schrift er klare aanduidingen voor; maar ze werkt die niet verder uit dan voor onzen troost noodig is. Immers de Heilige Schrift is er niet op ingericht om onze weetgierigheid te bevredigen, of ons te doen doordringen in geheimenissen, maar strekt alleen om hen, die de Heilige Schrift lezen of haar prediking hooren, en die dus op ouder leeftijd zijn, te zeggen, wat ZIJ te gelooven en te doen hebben. En daaraan nu houden zich ook onze Calvinistische Symbolen. Verder dan de H. Schrift gaan ze niet; en verder mochten ze niet gaan....".* ....Is die ligstoel wat ongemakkelijk, meneer Jansen?

— O neen, maar ik krijg trek....

— Nog even wachten, meneer Jansen. Ik herhaal: *„EN VERDER MOCHTEN ZE NIET GAAN".* Ik dacht zoo, mister Jansen, als 't nu zóó staat, dán hebben ze bij jullie toch een ongelukkig ding gedaan, toen ze gingen BINDEN. Want BINDEN beteekent: die formule waaraan wij binden, IS UIT DE SCHRIFT ZELF VAST EN ZEKER ONTLEEND; wij MOETEN dit daarom confessioneel vastleggen. En kijk nou eens aan....

— Meneer Smith, nou niet op onze synode afgeven. Hoe was 't ook weer: onderstbovenkeering.... immers? 't Is dus volkomen helder volgens schrijver?

— Nee, meneer Jansen, dat is 't nu juist. *'t Is toch niet zoo helder,* als ik eerst dacht. Hoor maar wat de schrijver verder zegt: *„Een tweede reden is, dat ze nooit in hun belijdenis opnamen WAT THEOLOGISCH NOG NOOIT TOT HELDERHEID GEKOMEN WAS. En overmits nu de samenhang tusschen den Doop en het voorafgaand werk Gods in de jonge kinderen wel theologisch ter sprake gebracht en GEDEELTELIJK toegelicht, maar nog niet tot heldere formuleering gekomen was, bleven ze op dit punt allicht Al. TE SOBER. Eerst later....".*

— Ha, daar heb je 't al. Later, later zijn die symbolen, de belijdenissen, dan toch zeker WEL tot helderheid gekomen?

— Mis, mister Jansen. De schrijver zegt, dat eerst later de THEOLOGIE op dit punt tot meerdere helderheid gekomen is. Zijn eigene misschien? Maar van die BELIJDENISSEN lees ik verder niets. En als ik u goed begrepen heb, dan is er bij jullie in Nederland een groote groep, die er niet van weten wil? En heeft die Schilder gezegd: nog eens wachten tot na den oorlog, eer jullie definitief gaan binden.... eerst nog eens praten? Is dat zoo?

— Nou ja, maar die Syriër. Wat zou zoo'n groep? Een *synode* moet toch haar eigen gang gaan? Die groep van 1905, die A-groep, wou er ook niets van weten; maar onze synode heeft zelf te beslissen. Ze heeft dien candidaat dan ook weggestuurd, die precies zei wat de oude A-groep in 1905 beweerde. Maar al zou er ook een stem als van vele wateren tegen de synodale gedachte zijn, ik zeg maar: wie ze weerspreekt, keert de belijdenis onderstboven, zoo stond het er immers, niet?

— Mag wezen, maar die schrijver uit onze Review zegt, een paar regels verder: ....*„dat de Calvinistische Kerken, krachtens hun Calvinistisch beginsel.... bij haar belijdenis geen ander doel voor oogen zich stelden, dan om een echo op het WOORD VAN HUN GOD te geven. Dat ze.... eerst dan spraken als er een stemme veler wateren tegelijk uit ALLE GEREFORMEERDE KERKEN OPGING. En.... dat ze ook dan nog in hun sobet spreken zich bepaalden tot datgene wat bij het Licht des Geestes, door de studie der theologie, tot genoegzame helderheid en evidentie was gebracht".* ....Kunt u nou begrijpen, mister Jansen, dat ik ga denken, dat die schrijver uit onze Philadelphia-Review toch eigenlijk *tégen die binding* zou geweest zijn? En dat HIJ misschien gezegd zou hebben: toen die Schilder nog eens wachten won tot na den oorlog, d.w.z. totdat ze bij jullie allemaal weer eens konden studeeren en schrijven, toen bleek die man eigenlijk geen Syriër, maar, enfin, toen stuurde hij op vrede aan. Lag hij toen niet zoo'n beetje in de lijn van dit tijdschrift?

— Man, pardon, meneer Smith, schei nou uit over dien Schilder. Onze professor Aalders heeft toch zeker wel jullie Amerikanen haarfijn uiteengezet, waarover 't liep? Hij hoefde toch zeker maar te verwijzen naar jullie eigen belijdenis om te zeggen: het staat toch zeker voor ons allen al lang vast?

— Nou, mister Jansen, om u de waarheid te zeggen, heeft hij meer over het punt heengepraat, dan dat hij zich scherp bepaalde tot de punten in geding. Hij schijnt niet veel te moeten hebben van deze Amerikaansche tijdschrift-wijsheid. Tenminste, als ik nog éven mag — ik ben zóó klaar — ik lees even verder nog, dat een eventueele *„rijkér ontplooiing zoo ALGEMEEN in de kerken moet zijn doorgedrongen, dat niet de eene heilt der kerkeraden of classis haar meening aan de anderen oplegt, maar dat de kerken saâm, IN HAAR GROOT GEHEEL, desaangaande eenzelfde eenparig getuigenis geven".* Zijn bij jullie de kerkeraden en classes wel wakker geweest? Ik meen, dat ze dien Schilder bij jullie hebben afgezet, omdat ie de KERKERADEN in de zaak betrok? Enfin, u schijnt dat niet precies te weten? De Calvinistische *theologie* moet vóór de binding *heelemaal klaar zijn,* zegt onze schrijver nog eens. De praeadviezen zou je dus nooit in de kachel mogen stoppen, ze zouden als uller kleinood vanzelf moeten gelden. Ook in de *overige buitenlandsche Gereformeerde Kerken* moet gelijke overtuiging tot gelijke resultaten kunnen leiden. Eerder mag je niet binden, zoo lees ik. *„Van een elkaar overstemmen, van een meerderheid en een minderheid mag hier geen sprake zijn",* zoo lezen we.

— Nu ja, meneer Smith, maar het ging toch om HANDHAVING DER belijdenis?

— Tja, mister Jansen, maar de schrijver in de Review zegt, dat zelfs voor zoo'n nadere verklaring der belijdenis geldt: „wie de vrucht plukt eer ze aan den tak gerijpt is, *wordt bijna altoos gestraft* door te laat berouw".

— Schei uit, meneer Smith. Nou valt die Amerikaan me toch tegen. 't Lijkt wel zoo'n Schilder, die ook zei: als je blijft binden, dan is de *teerling geworpen* door de synode.... Ze vonden dat bij ons maar erg brutaal, onze professor Dijk noemde dat „dreigen". De synode zei 't 'm na. Zóó'n man, die kent *Kuyper* nog eens. Maar jullie Amerikanen....

— Kuyper, zegt u daar. 't Is waar ook. Weet u, wie de schrijver is van dat artikel in The Presbyterian and Reformed Review? 't Is casueel: dr Abraham Kuyper.

— Kom nou, mijnh.... Dan zou die tegen de binding geweest zijn? Net zóóals die krant van Schilder zei? Laat me nou niet.... kijk, daar heb je mijn vrouw.... mag ik u voorstellen, mr Smith uit Philadelphia, mevrouw Jansen uit Lutjebroek.... Zoo, je komt zeker waarschuwen voor 't diner.... Ja, 't is ook al laat. Nou, mijnheer Smith, 't was me aangenaam, we zien mekaar straks nog wel....

— Mister Jansen, u wou dat tijdschrift nog meehebben.... Niet noodig? En die vertaling dan? Niet.... ....kijk, hij is al weg. Enfin, never mind, 't artikel is al vertaald, dat had ik hem nog willen zeggen; ze wisten 't in de bibliotheek van Philadelphia me te vertellen, 't is vertaald onder den titel: Calvinisme en Revisie, kijk, 't staat nog in mijn exemplaar aangeteekend, gedrukt te Amsterdam, bij J. A. Wormser, 1891. Ik moet bepaald toch nog eens nog wat verder neuzen dan in Lutjebroek.... wat is 't nog heerlijk vroeg in den middag.

K. S.

PERSSCHOUW

Ikabod, de eer is weg.

In „Mededeelingen der S.S.R.", afdeeling Utrecht (gereformeerde Studenten aan openbare universiteiten) lezen we onder het opschrift „Ikabod" een en ander over het dusgenaamde „eerherstel" eener z.g. „synode" van Dr H. H. Kuyper. Schrijver citeert eerst uit „De Heraut". Enkele van die slechte uitspraken van den man, die verraad pleegde aan kerk en volk in oorlogstijd. Ds C. Veenhof gaf er een nog maar beknopte catalogus van in zijn brochure „In den chaos". En daarna merkte de schrijver op:

En nu moeten wij radicaal worden en eerlijk gaan spreken, want S.S.R. is interkerkelijk.

Deze uitspraak rondom Prof. Kuyper is een schande! Wie iets van „zuivering" afweet, kan nagaan dat hier iedere rechtsgevoel met de voeten is getreden, dat hier hoogatens gewerkt is met omzichtige „casuistiek". Wanneer een hoogleeraar van een Rijksuniversiteit geschreven had als Prof. Kuyper met een zoo grooten invloed als deze onder zekere bevolkingsgroepen, was hij volledig in aanmerking gekomen voor afzetting, ook al was hij op bepaalde punten volledig vrij uitgegaan.

Hier is geen woord te veel gezegd. Maar het kringetje, dat meer en meer het gereformeerde volk „beleest" tot meerdere glorie der V.U., en dat nu ook al de oecumenische synode wil samenroepen terwille van de V.U., evenwel vooraf hen uitwerpende, die de „oecumenische" breed-doenerij en Sneek eerst eens wilden toetsen aan de Gereformeerde beginselen, dat kringetje pleegt „eerherstel" aangaande zaken, die nog nooit publiek waren gemaakt.

We vervolgen:

Maar Prof. Kuyper ontvangt van een kerkelijken kring „Posthuum eerherstel".

Het grieft ons, dat de kerken niet alleen niet de minste leiding geven vandaag aan de zuiveringspractijken in ons volksleven, maar zelfs op deze wijze medewerken aan een beleediging van ieder rechtsgevoel onder ons kerkelijk volk. Dat dit vanuit een kerkelijke vergadering is geschied, deze zuiveringspractijk bewijst dat de Kerk nog weinig van al het voorgaande heeft geleerd. Inplaats dat zij, die opkomt voor de vergeving ook het recht toepast, helpt zij mede de rechtsonzekerheid ook na den oorlog te bestendigen.

Vandaar dat wij boven dit stuk plaatsten: Ikaboth (1 Sam. 4 : 21), al is het hier nog erger. Want het Ikaboth van 1 Sam. 4 : 21 vond plaats temidden van het oorlogsrumoer, midden in den kruitdamp, maar het Ikaboth van vandaag is gepleegd door een Synode, nadat de kruitdamp is opgetrokken en de rust is weergekeerd, waardoor wij ons weer objectief kunnen bezinnen op wat goed en kwaad was. Dat dit mogelijk was in de Kerk van Nederland in 1945 is schrikwekkend. Wij protesteeren hier juist vanuit onze interkerkelijke S.S.R. fel tegen en spreken de hoop uit, dat diegenen, die lid zijn van de bewuste kerk, ja, juist zij, hiertegen in het geweer zullen komen, opdat zij zich niet door hun verschrikkelijk zwijgen en toezien medeplichtig weten aan dit misleidend „Posthuum Eerhersel", waarvan kerkelijk Jan Publiek natuurlijk niet weet, dat het alleen op één gebied ingaat, terwijl de rest van de practijken van Prof. Kuyper (zoo inzake zijn Heraut-artikelen) eenvoudig stilzwijgend voorbijgaat, terwijl de Kerk alom de volle waarheid naar voren behoort te brengen.

Wanneer wij in S.S.R. zóó gezuiverd hadden als die Synode, zouden wij een spot worden in de Studentenwereld.

Ik riskeer het, dat sommige onzakelijken denken, dat ik tegen een zekere „Synode" schrijf en dat het me alleen daarom te doen is. Het is er heel ver vandaan. Ik schrijf juist ten bate van die Synode, van welks kerken ik vandaag nog lid ben.

Maar èn als lid der Gereformeerde kerken èn als perscommissaris mag ik nu niet langer zwijgen, zonder ontrouw te worden aan het gebod van Gods Woord, hetgeen voor goddeloozen en vromen één maatstaf aanlegt ten allen tijde.

Ik citeer hier Ezech. 3 : 16—21.

En daarom, ik weet hoe klein onze pers is, maar ik weet ook dat God zelf haar wegen verzorgt, niet alleen in de Universiteitszuivering, maar ook in den kerkelijken zuiveringstrijd onzer dagen.

En daarom durf ik als lid der Gereformeerde kerken juist als lid ook eener interkerkelijke S.S.R. het volgende neer te schrijven:

Als Calvinist schreef ik, wars van kerkelijke geschillen „ziende op het gebod, blind voor de toekomst" een „In Memoriam Prof. Brandsma".

Ik kon toen eindigen met de oecumenische woorden (oecumenisch op grond van de waarheid, die steeds het bezit is van de gemeenschap der heiligen): [1])

„Brandsma nu was Hoogleeraar.
Brandsma nu was een Roomsch Katholiek.

De Societas Studiosorum Reformatorum buigt zich in eerbied voor dezen grooten martelaar voor de zaak van het Christendom in Nederland in de Twintigste Eeuw.
Hij trooste en bemoedige ons nadat hij gestorven is."

En juist daarom, ondanks het „Posthuum Eerhersel" van Prof. H. H. Kuyper, hem geschonken door een Nederlandsche Gereformeerde Synode zal ik dit artikel beeindigen met de oecumenische woorden (oecumenische woorden, omdat ze de ingeslapenen willen wakker roepen over de zonden der kerk en haar misgrepen):

„Kuyper nu was Hoogleeraar.
Kuyper nu was een Calvinist.

De Societas Studiosorum Reformatorum buigt zich in schaamte neer over den grooten verzaker van de zaak van het Christendom in Nederland in de Twintigste Eeuw.
Hij waarschuwe en zuivere ons, nadat hij gestorven is."

Wanneer ik dit artikel uit tactiek had weggelaten was